

**Stockholms
universitet**

STOCKHOLMS UNIVERSITET

Institutionen för mediastudier

Kulturjournalistikens världar: politik och kultur i globaliseringens och digitaliseringens tidevarv

Kristina Riegert, Anna Roosvall & Andreas Widholm,
Stockholms Universitet och Södertörns Högskola

Migration, rasism, yttrandefrihet och ”kulturella konflikter” utgör några av vår tids mest omdebatterade frågor. Detta kan ses i ljuset av hur samhället i allt högre grad påverkas av den pågående globaliseringen. I det här sammanhanget har journalistiken en särskilt viktig roll, både som arena för debatt och reflektion, och som granskare av de samhälleliga konsekvenserna av globaliseringen. Inom medieforskningen har det länge funnits en tradition av att studera hur globaliseringen beskrivs och tolkas inom utrikesjournalistiken, medan kulturjournalistiken lämnats i princip ostuderad.

Den svenska och nordiska kulturjournalistiken skiljer sig från sina motsvarigheter i Europa och övriga delar av världen. Den rymmer traditionella nyheter och recensioner om exempelvis konst, musik och litteratur, men den är också en central arena för politisk, demokratisk och etisk debatt där ofta alternativa och radikala idéer får ett betydande utrymme. Under våren 2015 fick exempelvis kulturjournalistiken en central position i den offentliga diskussionen om yttrandefrihetens globala gränser i kölvattnet av terrorattacken mot satirtidningen Charlie Hebdo i Paris. Under de senaste åren har dessutom kulturjournalistikens texter, särskilt de som behandlar globala och politiska frågor, varit de som fått allra mest ”klick” och därigenom också fått mycket stor spridning i sociala medier.

Det här forskningsprojektet studerar hur omvärlden skildrats inom svensk kulturjournalistik i press, radio och TV under fyra decennier (1980-2010-talet), en tid som inbegriper globala geopolitiska omdaningar, utvecklingen av nya internetbaserade medieformer, samt djupgående förändringar inom mediebranschen. Syftet är att utforska hur kulturjournalistiken bidrar till förståelsen av omvärlden och människors relation till den. Mer specifikt studerar vi hur svensk kulturjournalistik – genom de sätt på vilket den praktiserats och definierats inom olika medieinstitutioner vid olika tidpunkter – beskriver platser, människor och händelser i vår omvärld. Vilka omvärldsbilder utmärker kulturjournalistiken? Hur förhåller sig dessa till övergripande samhällsförändringar och den medieteknologiska utvecklingen? Flera scenarier är tänkbara. Kulturjournalistiken kan inbegripa mer mångfacetterade perspektiv än exempelvis utrikesjournalistiken och erbjuder på så vis plats åt flera olika kulturer, människor, platser, identiteter och kritiska perspektiv. Den kan också följa de utvecklingslinjer som karaktäriserar

Institutionen för mediastudier

Stockholms universitet
Box 27 861, 115 93 STOCKHOLM

Besöksadress:
Karlavägen 104, våning 5
www.ims.su.se

Telefon: 08-16 20 00 (vxl)
Telefax:
E-post:

journalistiken generellt, vilket torde innebära att journalistikens utbud tenderar att bli mer likriktat, standardiserat och i större utsträckning baserat på källor och perspektiv som härrör från samhällseliter. Dessa kan ses som ytterligheter på ett spektrum av tänkbara utvecklingstendenser som präglar kulturjournalistiken olika beroende på medium vid olika tidpunkter.

I fyra delstudier 1) kartlägger vi genom kvantitativ innehållsanalys kulturjournalistikens omvärldsbilder 1983-2015, 2) Intervjuar vi journalister och redaktörer som varit aktiva under denna tidsperiod om globaliseringens och medieutvecklingens betydelse för kulturjournalistiken, samt om kulturjournalistikens roller i relation till demokratin, 3) jämför vi hur globala händelser konstrueras och cirkuleras i kulturjournalistiken jämfört med utrikesjournalistiken i olika medier, samt 4) utforskar vi hur kulturdebatter om nationella och etniska identiteter konstrueras, och cirkuleras inom och emellan olika kulturjournalistiska institutioner samt sociala medier.

Projektet är det första i sitt slag i Sverige, och kommer att bidra med viktig kunskap om kulturjournalistikens förhållande till globaliseringen, samt dess demokratiska roll i samhällsdebatten. Genom det historiska perspektivet kommer projektet dessutom att resultera i kunskap om hur förändringar och variationer i utbudet samspelar med både tekniska och yrkesmässiga förändringar inom medieområdet. Det multimediala angreppssättet bidrar samtidigt till ökad kunskap om likheter och skillnader mellan medier. Sist, men inte minst berör projektet brännande frågor i samtiden då det utforskar hur kulturjournalistiken bemöter eller förhandlar med tendenser till rasism och nationalism i förhållande till globalisering.